

# Directrius per a un ús responsable de les eines d'intel·ligència artificial

*Document orientatiu per al PDI i el PTGAS de la Universitat de València*

Vicerectorat de Transformació Digital — Universitat de València

## 1. Introducció i propòsit

La proliferació accelerada de les eines d'intel·ligència artificial generativa ha transformat la manera com es duen a terme moltes tasques acadèmiques, investigadores i administratives. La Universitat de València reconeix el potencial d'aquestes eines per a millorar la productivitat, la qualitat docent i la creativitat investigadora, però també assumeix la responsabilitat de garantir-ne un ús segur, ètic i alineat amb els valors institucionals.

Aquest document **no constitueix una normativa d'obligat compliment** ni ha sigut sotmès a aprovació pels òrgans de govern de la Universitat. Es tracta d'unes directrius orientatives, redactades pel Vicerectorat de Transformació Digital, mentre s'elabora el marc regulador definitiu. La seua finalitat és oferir al personal de la UV un conjunt de criteris clars i pràctics per a prendre decisions informades sobre l'ús de la IA en la seua tasca diària.

## 2. Per què cal orientar l'ús de la IA

L'absència de criteris compartits genera situacions d'incertesa que poden perjudicar tant les persones com la institució:

- **Heterogeneïtat de pràctiques.** Cada membre de la comunitat universitària utilitza eines, models i versions diferents, sovint sense conèixer-ne les garanties de privacitat ni el tractament que fan de les dades.
- **Marc legal exigent.** El Reglament General de Protecció de Dades (RGPD), la Llei orgànica 3/2018 i el Reglament europeu d'intel·ligència artificial (en aplicació progressiva) imposen obligacions concretes sobre el tractament de dades personals i sobre l'ús de sistemes d'IA en l'àmbit educatiu i en l'avaluació de persones.
- **Responsabilitat institucional.** La UV té el deure de protegir les dades de l'estudiantat, del personal propi i de terceres persones, així com de garantir la integritat acadèmica i la fiabilitat de la seua activitat administrativa.
- **Coherència i equitat.** Un ús sense criteris pot generar diferències injustificades entre departaments o serveis i comprometre la confiança de la comunitat universitària en els processos institucionals.

## 3. Riscos d'un ús descontrolat

L'ús d'eines d'IA sense criteris adequats pot comportar conseqüències significatives:

- **Filtració de dades sensibles.** En introduir informació en versions gratuïtes o de consum d'eines d'IA, les dades poden ser emmagatzemades, utilitzades per a entrenar models i quedar fora del control de la Universitat. Això inclou dades personals d'estudiantat, expedients, qualificacions, dades de salut, treballs no publicats, codi o projectes d'investigació confidencials.
- **Incompliment normatiu.** Tractar dades personals amb eines que no oferisquen garanties contractuals adequades (acord d'encarregat de tractament, ubicació de les dades, etc.) pot constituir una infracció del RGPD amb conseqüències sancionadores.
- **Errors i «al·lucinacions».** Els models generatius produeixen amb freqüència informació falsa amb aparença de veracitat: referències inexistents, citacions inventades, dades

incorrectes o normativa mal interpretada. Confiar-hi sense verificació pot afectar greument la qualitat docent, investigadora o administrativa.

- **Biaixos i discriminació.** Els models poden reproduir biaixos socials, lingüístics o culturals, especialment perjudicials en contextos d'avaluació o selecció.
- **Pèrdua de propietat intel·lectual.** Pujar materials propis (apunts, articles en revisió, propostes de projecte) a serveis sense garanties pot suposar la cessió implícita de drets o la pèrdua d'exclusivitat.
- **Atribució indeguda i dependència acrítica.** L'ús no declarat de la IA en publicacions, treballs o documents oficials pot constituir una mala pràctica acadèmica. A més, delegar tasques que requereixen judici professional erosiona competències i afecta la qualitat del servei públic.

#### 4. Eines disponibles a la Universitat de València

La tria de l'eina ha de venir determinada, en primer lloc, pel tipus de dades que es tracten. La taula següent resumeix les opcions actuals i el seu ús recomanat:

| Eina                                                                         | Estat                    | Dades que es poden tractar                                                             | Usos recomanats                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------|--------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Microsoft 365 Copilot (versió educativa bàsica)                              | Disponible amb compte UV | Informació interna no especialment sensible, dins de l'ecosistema M365 institucional   | Redacció de comunicacions, resums, esborranys de documents administratius i materials docents                           |
| Google Workspace for Education Fundamentals (funcionalitats d'IA integrades) | Disponible amb compte UV | Informació interna no especialment sensible, dins de l'ecosistema Google institucional | Esborranys, resums i traduccions de continguts no confidencials                                                         |
| Eines d'IA personals en versió gratuïta o de pagament amb compte personal    | Ús estrictament personal | Només informació pública o totalment anonimitzada. Mai dades de la UV.                 | Aprenentatge, exploració i tasques estrictament personals. El fet de pagar no implica garanties contractuals amb la UV. |
| Eines d'IA contractades amb fons UV però sobre comptes personals             | Pràctica desaconsellada  | Mateixes restriccions que les eines personals                                          | Es recomana evitar aquesta pràctica i esperar a les eines institucionals en negociació                                  |
| IA de frontera en versió Enterprise/Education amb conveni UV                 | En negociació            | Es comunicarà al moment del desplegament                                               | Pendent de definició                                                                                                    |
| Model d'IA propi i sobirà (codi obert)                                       | En desenvolupament       | Inclourà dades amb requeriments alts de privacitat                                     | Pendent de definició                                                                                                    |

## 5. Què es pot fer i què cal evitar

### Es pot fer, amb l'eina adequada i sempre amb revisió humana

- Redactar i revisar correus, informes o comunicacions internes que no continguin dades personals sensibles.
- Generar esborranys de materials docents, guies o presentacions a partir d'idees o continguts propis ja publicats.
- Resumir documents propis o de domini públic, i traduir textos no confidencials.
- Generar codi auxiliar per a tasques de gestió o investigació amb dades públiques o sintètiques.
- Explorar idees, plantejar alternatives metodològiques o fer pluges d'idees.

### Cal evitar, o no s'ha de fer

- Introduir en eines no autoritzades dades personals d'estudiantat, de personal o de terceres persones: noms, DNI, expedients, qualificacions, dades de salut o situacions personals.
- Pujar treballs d'avaluació de l'estudiantat (TFG, TFM, exàmens) a eines sense garanties: pot vulnerar tant els drets de l'estudiantat com la propietat intel·lectual.
- Utilitzar la IA com a únic criteri en decisions que afecten persones (qualificacions, selecció de personal, concessió d'ajudes). La normativa europea exigeix supervisió humana significativa en aquests casos.
- Carregar articles en revisió per parells, dades d'investigació no publicades o materials sotmesos a confidencialitat en serveis sense garanties.
- Presentar com a propi un contingut generat per IA sense indicar-ne l'ús quan així ho exigisca la pràctica acadèmica, l'editor o el procediment administratiu.

## 6. Principis per a un ús ètic i responsable

1. **Responsabilitat humana.** Qui utilitza la IA és sempre responsable del resultat. La IA és una eina, no un agent al qual es delega la decisió.
2. **Verificació crítica.** Cap resultat generat per IA s'utilitza sense una revisió substantiva: cal contrastar dades, citacions i raonaments.
3. **Mínima exposició de dades.** Es comparteix amb l'eina només la informació estrictament necessària per a la tasca. En cas de dubte, no es comparteix.
4. **Transparència.** Es declara l'ús d'IA quan siga rellevant: en publicacions científiques (segons les normes de l'editorial), en informes interns que ho requerisquen i davant de l'estudiantat quan afecte el seu aprenentatge o avaluació.
5. **Equitat.** Cal vigilar possibles biaixos en els resultats, especialment quan afecten persones.
6. **Proporcionalitat.** L'ús de la IA ha de ser proporcional a la tasca. No es justifica recórrer a serveis externs quan l'eina institucional és suficient.
7. **Coherència institucional.** Les pràctiques individuals han de ser coherents amb els valors de servei públic, la qualitat acadèmica i la confiança de la comunitat universitària.

## 7. Casos il·lustratius

- **PDI — Correcció de treballs.** Es desaconsella pujar treballs íntegres de l'estudiantat a eines sense garanties. Si es desitja utilitzar la IA com a suport en la retroalimentació, cal anonimitzar els treballs, fer-ho dins d'eines institucionals i mantindre la decisió de qualificació en el judici docent.

- **PDI — Preparació de materials docents.** L'ús de la IA per a esborranys, exercicis o exemples és legítim amb la revisió crítica corresponent. Es recomana explicitar a l'estudiantat quines pràctiques d'ús d'IA s'esperen en l'assignatura.
- **PDI — Investigació i publicacions.** Cal respectar les polítiques de cada revista o agència de finançament sobre l'ús de la IA. En general, la IA no pot figurar com a coautora; el seu ús substantiu s'ha de declarar. No es pugen dades d'investigació no anonimitzades a serveis sense garanties.
- **PTGAS — Tasques administratives.** L'ús d'eines institucionals (M365 Copilot, Workspace) per a esborranys d'informes, notes o comunicacions és adequat, sempre amb revisió humana abans de l'enviament. En canvi, no s'utilitzen eines sense garanties contractuals amb la UV per a tractar expedients amb dades identificadores o sensibles: cal esperar a la disponibilitat d'eines amb conveni o del model sobirà.

## 8. Properes fases

El Vicerektorat de Transformació Digital treballa simultàniament en quatre línies: establir convenis amb proveïdors de models de frontera (versions Enterprise/Education amb garanties contractuals); desplegar un model d'IA propi i sobirà, basat en codi obert, per a tasques amb requeriments alts de privacitat; elaborar una normativa institucional que, una vegada aprovada pels òrgans de govern, substituirà aquestes directrius; i oferir accions formatives específiques per al PDI i el PTGAS.

## 9. Compromisos del personal i contacte

S'espera que el personal mantinga una actitud prudent davant del dubte (si no es té clar si una determinada dada es pot tractar amb una eina, cal abstenir-se i consultar), participe en les accions formatives sobre l'ús d'IA, protecció de dades i integritat acadèmica, i comuniqui al Vicerektorat de Transformació Digital qualsevol incident, dubte o suggeriment rellevant relacionat amb l'ús d'aquestes eines.

Per a consultes, suggeriments o per a notificar incidents relacionats amb l'ús d'IA, podeu contactar amb el Vicerektorat de Transformació Digital.